

มติ 1.9 ผลกระทบจากสื่อต่อเด็กเยาวชนและครอบครัว

สมัชชาสุขภาพ ครั้งที่หนึ่ง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง ผลกระทบจากสื่อต่อเด็กเยาวชน รวมถึงเด็กพิการ และครอบครัว

ตระหนัก ถึงอิทธิพลของสื่อต่อการเรียนรู้ของคนในสังคมไทย และอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อเด็ก รวมถึงเด็กพิการ และเยาวชน รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ เช่น การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และยาสูบ

รับทราบ ว่าสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนมีน้อยมาก ในขณะที่สื่อที่ยั่วยั่วและรุนแรงนั้นกลับมีจำนวนมากขึ้น

ตระหนัก ถึงปัญหาว่าเด็กและเยาวชน ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อสื่อ ขาดโอกาสการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิตสื่อสำหรับเด็กด้วยกัน ในขณะที่ผู้ผลิตสื่อขาดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์สื่อ ขาดการปลูกฝังจริยธรรมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับเด็ก และขาดความเข้าใจถึงบทบาทและอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก เยาวชนและครอบครัว กลไกทางกฎหมายและนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนาสื่อสำหรับเด็ก

จึงมีมติดังต่อไปนี้

1. ให้หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาการ องค์กรวิชาชีพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในทุกภาคส่วน ทุกระดับ พิจารณา
 - 1.1 ผลักดันกองทุนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว¹ โดยเป็นการจัดตั้งกองทุนขึ้นใหม่จากการใช้เงินกองทุนที่มีอยู่แล้ว² หรือ การใช้มาตรการทางนโยบายเพื่อระดมเงินทุนโดยรัฐจัดให้มีการรวบรวมข้อเสนอเรื่องแนวทางและรูปแบบของกองทุนที่มีความเป็นไปได้
 - 1.2 ร่วมกันผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวทุกรูปแบบ โดยให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสร้างเกมคอมพิวเตอร์ในเชิงสร้างสรรค์ การสนับสนุนรายการสื่อสารสาธารณะที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ใช้เทคโนโลยีให้กับเด็กพิการเพื่อให้เข้าถึงเทคโนโลยีอย่างทั่วถึง เป็นต้น รวมทั้งกำหนดให้สื่อทุกแขนง ต้องเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ความต้องการ และร่วมผลิตรายการสื่อทุกแขนง หรือจัดฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เรียนรู้กระบวนการผลิตสื่อแบบมืออาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อส่งเสริมเด็ก

¹ ปิยวัฒน์ สุรติเจริญสุข, ข้อเสนองานวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดตั้งกองทุนสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว, มูลนิธิ ศาสตราจารย์ คณิง ภาไชย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2548

² เช่น กองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ใน พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 และกองทุนสื่อใน พรบ.องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ 2551

เยาวชนในกระบวนการเรียนรู้ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ในท้องถิ่นหรือชุมชน เรียนรู้เท่าทันสื่อแบบบูรณาการและเหมาะสมกับวัย

- 1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลไกด้านการเรียนรู้เท่าทันสื่อ การพัฒนาและติดตามสื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวระดับชาติ จังหวัด ชุมชน และครอบครัว โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา นักวิชาการ ภาคประชาชน เครือข่ายเด็ก เยาวชนและครอบครัว เครือข่ายสื่อท้องถิ่น กำหนดให้มีหลักสูตรการเรียน การสอนในสถานศึกษาทุกระดับ และเวทีการเรียนรู้เรื่องสื่อ การเลือกรับสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ ให้แก่เด็กเยาวชนและครอบครัว
 - 1.4 รณรงค์ให้สื่อมวลชนตระหนักถึงบทบาทในการผลิตสื่อรายการวิทยุและโทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่อพื้นบ้านที่ดีมีคุณค่าต่อเด็กและเยาวชนไทยโดยคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งรับผิดชอบผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนจากรายการวิทยุและโทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรุนแรงร้ายุสร้างอคติทางเพศ หรืออคติต่อคนบางกลุ่ม มีการจัดผังรายการให้เป็นช่วงเวลาเฉพาะสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว
 - 1.5 จัดตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน อาทิ ภาคการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรม ผู้แทนเยาวชนและครอบครัวอาสาสมัครและผู้ประกอบการ เพื่อควบคุม กำกับดูแล สื่ออินเทอร์เน็ต และเกมคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ
 - 1.6 ให้มีกลไกในการติดตามการดำเนินงานตามกฎหมาย เกี่ยวกับการควบคุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายควบคุมเกมคอมพิวเตอร์ และเกมออนไลน์ โดยให้มีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาสังคม และผู้แทนเด็กและเยาวชน
 - 1.7 สร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการควบคุมและคัดกรองสื่อรวมถึงโฆษณาที่อาจส่งผลเสียต่อพัฒนาการและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพของเด็กและเยาวชน เช่น ระบบการจัดประเภทสื่อตามกลุ่มอายุ โดยคำนึงถึงเรื่องเพศ ความรุนแรง การใช้ภาษาให้ถูกต้อง โดยมีองค์กรและกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
 - 1.8 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัยประเมินผลกระทบจากสื่อและการวิจัยและพัฒนาสื่อสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
2. ให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานข้อเสนอดังกล่าว ต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ในการประชุมสมัชชาสุขภาพ ครั้งที่สอง